

دلارهای ارزی قابل دسترس نیستند

امین قلعه‌ای

«حجم تجارت خارجی در ۱۰ ماهه اول امسال از ۳۶ میلیارد دلار گذشت و تراز تجارت خارجی ۶۷۸ میلیون دلار مثبت شد». این جمله بخشی از گزارش گمرک جمهوری اسلامی در خصوص وضعیت تراز تجارت خارجی کشورمان در ۱۰ ماهه نخست امسال است. این همه در حالی است که در ماه‌های اخیر و بدنبال اجرای سیاست‌های متناقض در حوزه ارزی و همچنین سردرگمی در دستورالعمل‌های مربوط به مجوز صادرات برخی کالا، بسیاری از فعالان بخش خصوصی چشم‌انداز فعالیت خویش را تیره و تار ارزیابی می‌کردند. براساس تازه‌ترین آمار گمرک از تجارت خارجی ۱۰ ماهه سال جاری، در این مدت حجم صادرات غیرنفتی ایران به ۹۴ میلیون و ۸۷۵ هزار تن رسیده است که ارزش آن رقمی برابر ۳۶ میلیارد و ۳۵۰ میلیون دلار می‌شود. به این ترتیب تا پایان دی ماه سال جاری صادرات ایران نسبت به مدت مشابه سال گذشته افزایش ۲ و ۲۱ صدم درصدی از نظر ارزش دلاری داشته است. از سوی دیگر در همین مدت

میزان واردات قطعی کالا به ایران ۲۶ میلیون و ۶ هزار تن به ارزش ۳۵ میلیارد و ۶۷۲ میلیون دلار بوده است. براین اساس، مازاد تراز تجارت خارجی ۶۷۸ میلیون دلار شد. واردات ایران در این مدت نسبت به ۱۰ ماهه سال گذشته ۱۷ و ۳۸ صدم درصدی از نظر وزنی و ۱۸ و ۸۷ صدم درصدی از حیث ارزش دلاری کاهش داشته است.

تراز تجاری مثبت و صادر کنندگان ناراضی

تراز تجاری کشور در ۱۰ ماهه نخست امسال در حالی مثبت اعلام شده است که براساس اظهار نظر صادر کنندگان، اقتصاد ایران به دلیل عدم برنامه‌ریزی صحیح نتوانست از فرصت واقعی شدن نرخ ارز به نفع افزایش صادرات استفاده کند. رئیس کنفدراسیون صادرات ایران معتقد است با وجود آنکه در ماه‌های گذشته فرصت خوبی برای گسترش صادرات به وجود آمده، اما نبود سیاست‌های درست صادراتی عملاً راه را بر افزایش آمار صادراتی کشور بسته است. محمدرضا مومندار، رئیس کنفدراسیون صادرات ایران با بیان این که موضوع تغییر در سیاست‌های ارزی یکی از اصلی‌ترین خواسته‌های بخش خصوصی فعال در حوزه تولید و صادرات است، گفت: «با توجه به مشکلاتی که در

در دوران تحریم می‌گوید: «در شرایط تحریم باید رویکرد متفاوتی نسبت به قدیم داشته باشیم. اصلاً شرایط ما شرایط یک سال گذشته نیست و ناگزیر هستیم سیاست‌های ویژه‌ای در شرایط فعلی اتخاذ کرده و رویکرد را در تولید و صادرات تغییر دهیم.»

محمد رضا مودودی، می‌افزاید: «بعد از چهار دهه، تراز تجاری در بخش غیرنفتی نیز مثبت و واردات نزدیک به ۷۰۰ میلیون دلار کمتر است و نشان می‌دهد تلاش فعالان اقتصادی به بار نشست و این موارد در شرایط جنگ، تهدید و تحریم دستاورد بزرگی است.»

در همین حال با وجود آنکه سیاست‌های ابلاغی دولت چند بار تغییر کرده، اما در نهایت آنچه تا اطلاع ثانوی اجرایی خواهد شد، همان دستورالعملی است که در روزهای پایانی آبان ماه از سوی بانک مرکزی ابلاغ شد. در چارچوب این دستورالعمل، صادر کنندگان به چهار گروه تقسیم می‌شوند. اگر در طول سال کمتر از یک میلیون یورو صادر کنند، از ورود به نیما معاف خواهند بود و پس از آن در سه مرحله ضمن حفظ معافیت یک میلیون دلاری، باید در صدی از ارز حاصل از صادراتشان را وارد سامانه نیما کنند. اجرای این سیاست تاکنون در حوزه‌هایی موفقیت‌آمیز و در بخش‌هایی با ابهام روبه‌رو بوده است. دولت هنوز میزان ارزی که تخمین زده بود به سامانه نیما وارد شده باشد را دریافت نکرده و صادر کنندگان نیز معتقدند فعالیت در این سامانه در برخی حوزه‌ها، دشواری‌هایی به همراه داشته که کار را برای آنها پیچیده کرده است.

رئیس اتاق بازرگانی مشترک ایران و ایتالیا معتقد است: «در صورتی که سامانه نیما باعث از بین رفتن پوشش تبادلات اقتصادی تاجران ایرانی در فضای بین‌المللی شود، فعالیت در آن می‌تواند در نهایت به ضرر اقتصاد ایران و بخش خصوصی تمام شود.»

احمد پورفلاح درباره چرایی عدم اقبال فعالان اقتصادی نسبت سامانه نیما گفت: «صادر کنندگان از اساس با این سامانه و ساز و کار آن مشکل دارند، اما با توجه به اینکه این سامانه فضا را شفاف می‌کند و در شرایط تحریم، به دنبال رصد حساب‌ها و

طول‌ماهای گذشته تولید کنندگان و صادر کنندگان ایرانی با آن روبه‌رو بوده‌اند، بخش خصوصی تلاش کرده که نظرات خود را به دولت منتقل کند تا با اصلاح برخی سیاست‌ها، شرایط برای توسعه صادرات فراهم شود.» سیاست‌های جدید ارزی در اقتصاد ایران به دنبال بازگشت تحریم‌های مالی و نفتی ایالات متحده در چند ماه اخیر توسط بانک مرکزی طراحی و ابلاغ شده است. صادر کنندگان معتقدند که ابلاغ دستورالعمل‌های مختلف و بعضاً متناقض در حوزه بازگشت ارز صادراتی باعث سردرگمی فعالان بخش خصوصی در اقتصاد ایران شده است. عضو هیات نمایندگان اتاق ایران در این باره می‌گوید: «بخشنامه‌های متعدد ارزی موجب شد گروه بندی‌های صادراتی تغییر کند؛ قیمت ارز نوسانات بسیار داشت و چالش‌های بسیاری را شکل داد هم‌اکنون هم شاهدیم که همین بی‌برنامه‌گی‌ها باعث شده که تعهداتی برای واحدها به وجود بیاید.»

احمدصادقیان، ادامه داد: «مثلاً بخشنامه‌ای صادر می‌شود و بند ۹ آن خیلی از واحدهای تولیدی را معاف و شامل ارز دولتی می‌داند، ولی به فاصله یک هفته بخشنامه دیگری صادر می‌شود که همه چیز را

تغییر می‌دهد و در این بین تعهداتی برای تولید کنندگان ایجاد می‌شود، اما کسی پاسخگو نیست؛ آن هم در شرایطی که یک سرمایه‌گذار و تولیدکننده برای دخل و خرج خود محاسبات دقیقی را انجام می‌دهد و تنها در شرایط خاصی هست که آن سرمایه‌گذاری توجیه اقتصادی دارد.»

تحریم‌ها و ضرورت افزایش صادرات غیرنفتی

در حالی که بازگشت تحریم‌های نفتی و مالی نیاز اقتصاد ایران را به صادرات کالاهای غیرنفتی توسط بخش خصوصی افزایش داده است، وجود فضای بی‌اعتمادی میان دولت و بخش خصوصی به خصوص در حوزه بازگشت ارز حاصل از صادرات باعث سردرگمی در این حوزه شده است. رئیس سازمان توسعه تجارت در مورد نقش صادرات غیرنفتی

در حالی که بازگشت تحریم‌های نفتی و مالی نیاز اقتصاد ایران را به صادرات کالاهای غیرنفتی توسط بخش خصوصی افزایش داده است، وجود فضای بی‌اعتمادی میان دولت و بخش خصوصی به ویژه در حوزه بازگشت ارز حاصل از صادرات باعث سردرگمی در این حوزه شده است

راه‌های فرار تاجران ایرانی هستند، این احتمال وجود دارد که نیما باعث لو رفتن مسیرهای اقتصادی آنها شود و همین مسئله در نگاه کلان به ضرر دولت و فعالان اقتصادی ایرانی تمام شود. از این رو به نظر می‌رسد که باید برای از بین رفتن این خطر راه‌حلی در نظر گرفته شود. در همین حال رئیس کمیته توسعه صادرات اتساق بازرگانی اصفهان معتقد است که تاکنون برنامه‌ریزی دقیقی به منظور افزایش صادرات غیرنفتی در اقتصاد ایران انجام نشده است.

حمیدرضا مومنی در این باره می‌گوید: «به نظر می‌رسد در شرایط ویژه امروز کشور، برای صادرات باید تصمیمات ویژه‌ای بگیریم. ما برای این بخش به جای اینکه درست مدیریت و فضا سازی کنیم، با بی‌توجهی به بخش خصوصی، حمایت خود را از صادر کنندگان کم می‌کنیم.»

او در ادامه با اشاره به وضعیت مبهم فعالیت اقتصادی در نتیجه تصمیمات خلق الساعه در اقتصاد ایران می‌گوید: «دولت در تصمیم‌گیری و تصمیم‌سازی‌های خود هنوز به معنای واقعی از این ظرفیت‌ها استفاده نکرده چرا که تمام سیستم به سمت دولت بوده و به جای خصوصی‌سازی شرکت‌های خصولتی گسترش پیدا کرده‌اند. دولت در تصمیم‌گیری و تصمیم‌سازی‌های خود هنوز به معنای واقعی از این ظرفیت‌ها استفاده نکرده چرا که تمام سیستم به سمت دولت بوده و به جای خصوصی‌سازی شرکت‌های خصولتی گسترش پیدا کرده‌اند.»

در خصوص تأسیس شعبه در ایران گفت: بر اساس توافق‌های انجام شده با پیشنهاد ایران موافق و معتمد افتتاح شعب بانک‌های عراقی در ایران می‌تواند به زنجیره توافق و گسترش آن کمک کند. رئیس کل بانک مرکزی ایران با بیان اینکه جلسات منظم و مشترک طرفین لازم است ماهانه برگزار شود، ابراز امیدواری کرد با توافق و دستورات صریح نخست‌وزیر عراق شاهد عملیاتی شدن توافق‌های انجام شده باشیم.

موافقت با تأسیس شعبه بانک الرشید در ایران

همچنین رئیس بانک الرشید عراق با ارائه پیشنهاد تأسیس یک شعبه این بانک در ایران گفت: بر اساس چارچوب بانک مرکزی عراق آماده همکاری با شرکت‌های مالی ایرانی هستیم، در همین راستا نیز درخواست تأسیس یک شعبه در ایران را داریم که در صورت موافقت، این موضوع نقش مهمی در تبادلات تجاری دو کشور خواهد داشت. همتی در پاسخ به رئیس بانک الرشید

و مبادلات گاز و نفت با این حساب‌ها انجام شود.

رئیس کل بانک مرکزی با تأکید بر اینکه هم‌اکنون بزرگترین شریک ما عراق است، افزود: صادر کنندگان ایرانی بر اساس توافق‌های انجام شده باید بتوانند از طریق بانک‌های عراقی فعالیت کنند و در همین راستا نیز بانک‌های ایرانی می‌توانند در بانک‌های عراقی حساب دیناری داشته باشند؛ بنابراین با این توافق‌ها و موافقت نخست‌وزیر عراق، روابط بانکی ایران و عراق بسیار قوی‌تر خواهد شد و گسترش روابط تجاری بین دو کشور بر این پایه شکل خواهد گرفت.

وی افزود: شرکت‌های عراقی هم می‌توانند در بانک‌های ایرانی حساب افتتاح کنند و مبادلات خود را با دینار انجام دهند. در این دیدار رئیس اتساق بازرگانی عراق ضمن تأکید بر روابط مثبت دو کشور، به مکانیزم فعالیت شرکت‌های عراقی و ایرانی اشاره کرد.

تورم را کنترل و ثبات را در امور اقتصادی حاکم کنیم.

رئیس شورای پول و اعتبار در بخش دیگری از سخنان خود با اشاره به مذاکرات انجام شده با رئیس کل بانک مرکزی عراق گفت: نکته بعدی، روابط ایران با کشور دوست و برادر عراق است. در این راستا دیروز و امروز توافق‌های خوبی با رئیس کل بانک مرکزی عراق داشتیم و معتقدیم روابط بانکی کلید توسعه روابط اقتصادی دو طرف است.

وی تأکید کرد: اراده بزرگی در توسعه روابط دوطرفه در مسئولان عراقی دیدم؛ ضمن آنکه نخست‌وزیر عراق، حمایت قطعی از مذاکرات دو جانبه و توافق‌های انجام شده داشت.

برقراری حساب‌های دیناری برای شرکت‌های عراقی و بانک‌های ایرانی همتی در تشریح ساز و کار انجام معاملات با تجار عراقی گفت: طبق توافق انجام شده، قرار است بانک مرکزی ایران حساب‌های یورویی و دیناری داشته باشد

رئیس کل بانک مرکزی اعلام کرد: طبق توافق انجام شده با عراق، صادر کنندگان ایرانی می‌توانند از طریق بانک‌های عراقی فعالیت کنند و بانک‌های ایرانی نیز می‌توانند در بانک‌های عراقی حساب دیناری داشته باشند. همچنین قرار است بانک مرکزی ایران حساب‌های یورویی و دیناری داشته باشد و مبادلات گاز و نفت با این حساب انجام شود.

به گزارش ایسنا، عبدالناصر همتی در دومین روز سفر خود به عراق، دیروز با رؤسای بانک‌ها، اعضای اتساق بازرگانی و فعالان اقتصادی عراق دیدار و گفت‌وگو کرد.

در این دیدار، همتی ضمن بر شمردن دستاوردهای انقلاب اسلامی در چهار دهه گذشته گفت: آمریکا در دو مرحله سخت‌ترین تحریم‌ها را برای ایران به اجرا درآورد و در صدد بود با تضعیف پول ملی، هرج و مرج در ایران را به وجود آورد اما با همت مسئولان نظام و مردم ایران، توانستیم

جدیدترین آمار نقدینگی اعلام شد افزایش ۴۳ درصدی پول در یک سال!

حجم نقدینگی در آبان ماه سال جاری در حالی به بیش از ۱،۷۲۵ هزار میلیارد تومان رسید که میزان پول در این ماه نسبت به مدت مشابه سال قبل بیش از ۴۳ درصد افزایش داشته است.

به گزارش ایسنا، بانک مرکزی تازه‌ترین آمار بخش پولی و بانکی کشور در آبان ماه سال جاری را منتشر کرده که بر این اساس، میزان کل نقدینگی نظام بانکی در این ماه به بیش از ۱،۷۲۵ هزار میلیارد تومان رسیده که نسبت به اسفندماه سال گذشته ۱۲.۸ درصد و نسبت به ماه مشابه سال قبل ۲۱.۱ درصد افزایش داشته است.

میزان نقدینگی در آبان ماه سال گذشته ۱،۴۲۴ هزار میلیارد تومان بوده و این در حالی است که رشد نقدینگی در این ماه نسبت به آبان ماه سال ۱۳۹۵، برابر ۲۲.۶ درصد بوده است و مقایسه این آمار حاکی از آن است که شتاب رشد نقدینگی در سال جاری نسبت به سال گذشته کمتر بوده است.

بر اساس این گزارش، نقدینگی از دو بخش پول و شبه پول تشکیل شده که نقدینگی پولی در آبان ماه سال جاری بیش از ۲۴۴ هزار میلیارد تومان و در بخش شبه پول بیش از ۱،۴۸۰ هزار میلیارد تومان بوده است.

رشد پول شتاب بیشتر گرفت رشد شبه پول شتاب کمتر

میزان رشد پول در آبان ماه سال جاری نسبت به ماه مشابه سال قبل ۴۳.۴ درصد رشد داشته است؛ به طوری که میزان پول در آبان ماه سال گذشته بیش از ۱۷۰ هزار میلیارد تومان بوده و در آبان ماه سال جاری به بیش از ۲۴۴ هزار میلیارد تومان رسیده و این در حالی است که رشد پول در آبان ماه سال ۱۳۹۶ نسبت به ماه مشابه سال قبل از آن تنها ۱۳.۹ درصد بوده است.

اماد بخش شبه پول، رشد نقدینگی نسبت به سال گذشته ۱۵ درصد گزارش شده است و در آبان ماه سال قبل نسبت به سال پیش از آن، حدود ۲۴ درصد رشد داشته است.

به این ترتیب، آمار منتشره حاکی از آن است که میزان رشد پول در سال جاری نسبت به سال گذشته شتاب بیشتری گرفته اما آمار نقدینگی در بخش شبه پول شتاب کمتری نسبت به ماه مشابه سال قبل داشته است. به گزارش ایسنا، پول شامل انواع اسکناس، مسکوک و سپرده‌های دیداری که به صورت چک قابل است، می‌شود و شبه پول را سپرده‌های غیر دیداری از جمله سپرده‌های سرمایه‌گذاری کوتاه‌مدت و بلندمدت و حساب‌های پس‌انداز، اوراق قرضه و اسناد خزانه و به عبارتی دیگر کلیه اوراقی که برای نقد شدن آن به گذشت زمان قانونی نیاز است، تشکیل می‌دهند.

تحرک اندک در بازار مسکن

جدیدترین آمار از معاملات مسکن در نیمه بهمن ماه که از سوی رئیس اتحادیه مشاوران املاک ارائه شد، حاکی از آن است که خرید و فروش در ۱۵ روز ابتدای بهمن نسبت به همین بازه زمانی در دی ماه مقدار اندکی افزایش یافته است.

رصد اوضاع بازار مسکن در بهمن ماه ۱۳۹۷ از کاهش نسبی سرعت سقوط آزاد معاملات حکایت دارد. در ۱۵ روز ابتدای بهمن ماه ۱۳۹۷ بالغ بر ۵۳۶۷ قرارداد خرید و فروش مسکن در شهر تهران به امضا رسیده که نسبت به ماه مشابه سال قبل کاهش ۵۴ درصدی نشان می‌دهد. با این حال از آن جا که در ۱۵ روز دی ماه امسال ۴۰۲۸ قرارداد به امضا رسیده بود معاملات در بهمن ماه طی این بازه زمانی ۱۳۳۹ مورد افزایش یافته است. همچنین در ۳۰ روز دی ماه و بر اساس آمار اتحادیه املاک، قرارداد‌های خرید و فروش مسکن در پایتخت منفی ۶۶ درصد را نسبت به ماه مشابه سال قبل از آن نشان می‌داد که در بهمن ماه این رقم به منفی ۵۴ درصد رسیده است. در کل کشور نیز شاهد انعقاد ۲۷ هزار و ۲۷۳ قرارداد طی ۱۵ روز ابتدای بهمن ماه ۱۳۹۷ بودیم که افت ۲۰ درصدی نسبت به ۱۵ روز ابتدای بهمن ماه ۱۳۹۶ را نشان می‌دهد.

مصطفی قلی خسروی، رئیس اتحادیه مشاوران املاک در تشریح آخرین وضعیت معاملات مسکن تهران و کل کشور گفت: از یکم تا پانزدهم بهمن ماه ۱۳۹۷ بیش از ۵۳۶۷ قرارداد خرید و فروش مسکن در تهران به امضا رسیده است.